

endast auskultanter. Ett alltför tätt ombyte af dessa lärare hade visst, såsom man invändt, kommit att till lärjungarnes skada inverka menligt på undervisningen. Men ingen lärjunge bör påräkna att utöfver t. ex. 3 år åtnjuta samma lärares undervisning. Och detta mått kunde fyllas derigenom, att hvarje lärare med sin afdelning skulle flyttat till nästa klass. Men öfverlärarene hade då bordt efterhand befrias från obligatorisk undervisning, med åliggande endast att leda och öfvervaka densamma, hvar och en i sitt fack. Saken är öfverhufvud ny och skulle äfven fordrat sin särskilda anordning. Äfven de olyckliga auskultanterna hade då kunnat få något lära. Men i stället hafva de s. k. 10
timlärarene orubbligt kvarstått vid skolan, en del ordinarie lärare blifvit anställda, och allt flera skola, säges det, anställas. För att göra auskulterandet rätt fruktbarande fördelades det till två skilda orter, derigenom att Normalskolan gjordes till Svenskt normallyceum och ett Finskt sådant inrättades i Tavastehus – hvarigenom också den fördelen vanns, att auskultanterne icke till öfverflöd distraheras af universitetsstudier. Förordningen af 20 Febr. 1865 stadgar, att fr. o. med 1868 alla blifvande skollärare skola kunna med lätthet vid undervisning begagna äfven Finska språket. Om detta stadgande efterlefves, känner jag icke. 20
Men då icke heller i normallyceerna båda inhemska språken få begagnas som undervisningsspråk, är det klart nog, att ingen »blifvande skollärare» kan i bådas begagnande ega *öfning*.

Att många ofvanuppgifna förhållandens tillvaro skall förnekas, känner jag. Det kan ske med samma säkerhet, med hvilken man framhåller, att nutidens undergörande lärare på 50 minuter förhöra en klass om 30 lärjungar i en lexa och dertill förbereda dem i en annan.

150 MYNTFRÅGAN OCH KURSERNA.

Morgonbladet n:o 138, 18. VI 1877

Morgonbladet har af förekommen anledning underlåtit att behandla myntfrågan, sålänge styrelsens underhandlingar rörande densamma fortgått och kanske iakttagit denna grannlagenhet längre tid, än nödigt varit.

Numera är guldmyntfrågan af ständerna afgjord. Alla penningmän kunna med fägnad stoppa det skänkta procenttalet i sin ficka, och de betalande göra hvilken min de behaga vid erläggandet af samma procenttal utöfver hvad de äro skyldiga – Finlands Bank har sört derför, att ingendera parten behöfver vänta på författningens utfärdande. 40

Banken har detta år hållit lägre kurser, än silfvervärdet på den utländska marknaden skulle medgifvit. Detta har varit möjligt derigenom, att vaxkurs och diskontkurs hållits så nära hvarandra, att ingen frestelse till silfverimport förelegat, äfven om här funnes tillgång på börsspekulanter. Men i mars skedde, antagligen i följd af Bankutskottets inflytande, en förändring i detta noteringssätt. Ännu den 17 mars noterades vax- och diskontkurs på London till resp. 27:35–27:15. Den 14 april var noteringen 27:80–27:30, således med 50 pennis differens. Men den 25 förändrades den till 27:50–26:50, alltså 50
med en differens af 1 mark. Den 26 maj hade differensen återgått till 27:–26:50, men såsom synes vaxkursen nedgått. Det senare förebådade väl, hvad den 29 maj komma skulle, nemligen noteringen 26:–25:50, med hvilken öfvergången till guldmyntfot var gjord. Ty att för 1 pund

sterling erhålla i vårt mynt endast 25 mk 50 p., vill säga, att silfret i vårt silfvermynt och i Finlands Banks sedlar förhåller sig till guldet i den imaginerade guldmarken som 1:15 1/2.

Troligt är, att Banken äfven med den någon tid större latituden mellan vexelkurs och diskontkurs intet riskerat. Ty diskontkursen stod dock så högt, att ingen risk för silfverimport förefanns. Import och utmyntning lärer dessutom varit vederbörligen förebygd, ehuru detta icke kommit till allmänhetens kännedom. Nu först läses i Finl. Allm. Tidning det förordnande, hvarigenom utmyntning af silfver för enskildas räkning förbjödes. Af ordalagen läres, att k. senaten redan längre tid varit bemyndigad utfärda detsamma.

Om det rätta i Bankens ifrågavarande åtgärd kan kanske vara tural. Banken har väl att handla endast efter egen fördel. Med afseende på denna är det dock ungefär likgiltigt, vid hvilken tid öfvergång till guldmyntfot sker. Men då styrelsen genom förbudet mot silfvermyntning gifvit Banken makten i händerna, skulle det minskat orättvisan af den antagna konverteringskursen, om Banken blott steg för steg nedsatt sin notering ända till den dag, den nya myntenheten blir gällande. Ty fördelen af, att inga nya affärer under hög kurs uppgöras, motväges af hindret att småningom afveckla tidigare uppgjorda affärer under ett måttligare kursfall och alltså med en måttligare förlust för dem, som äro dömda att förlora. Vid nya affärer skulle nog i all händelse den säkert motsedda konversionen tagits i beräkning.

Bankens nämnda åtgärd synes uppenbara en intressant sida af saken, nemligen ett fast förlitande hos bankstyrelsen, att metalliska rubeln icke skall kunna visa sig i rörelsen. Såsom känt innehåller äfven den nya myntlagen i ett appendix, att sagde myntslag i liqid skall mottagas i banken och kronans kassor till obegränsadt belopp¹.

Utän ett sådant förlitande skulle väl banken icke onödigtvis på förhand frestat lyckan – och, hvad mera är, möjligen föranleda sagde mynts användande i enskilda liquider, till mångas förlust, om det befundes, att man missräknat sig, och stadgandet komme att ändras. Skada blott, att sagda öfvertygelse icke fanns för halfannat år tillbaka. Då skulle saken utan någons skada varit hulpen med det förordnande för myntverket, som nu emanerat. Af Bankfullmäktiges berättelse till Ständernas bankutskott framgår, att bankstyrelsen den 11 juli 1876 gjort framställning härom – men tillika angående metalliska silfverrubelns gångbarhet.

Då initiativet häri icke kan åligga bankstyrelsen, må sagda något sentida åtgärd anses prisvärd, men beklagas, att den icke medförde något resultat. En del affärsmäns protest mot silfvermyntningens temporära inställande borde icke hafva förtjenat afseende. Ty såsom erfarenheten lärt, har banken till egen skada hållit diskontkursen så nära vexelkursen, att myntningsrättigheten aldrig varit af något praktiskt värde. År 1876 slogs icke en enda mark. – Och arrangementet med metalliska rubeln hade 1876 icke bordt möta större hinder än nu 1877, under brinnande krig, då allt, som rörer Rysslands penningväsende, synes fordrat större varsamhet.

Huruvida det resultat, till hvilket man nu i denna fråga kommit, år 1875 varit värdigare, låter sig icke afgöra. Men äfven nu kan ytterligare åtgärd blifva ett nödtvång. Och man har alltid säker utsigt, att påbud, som visa sig ruinerande för landet, skola undanrödjas.

¹ Nyttigt vore, att resp. tidningar skulle fästa allmänhetens uppmärksamhet på hithörande stadganden.